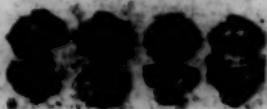

ORATIO Valgo Dicitur
DOMINICA,

EXEMPLAR aut FORMULA

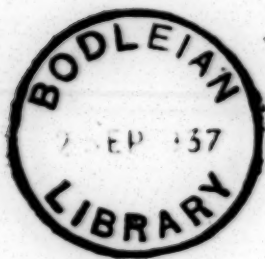

EDINBURGI

Excudebat Joannes Reid Junius
Anno MDCCV.

*Incuria Typographi sequentia
irrepserunt Errata.*

PAg. 4. Lin. 3. Ratio pro Oratio. Pag. 6. Lin.
3. Petitiones pro Reperitiones, lin. 27. Af-
fectionis pro Affectiones. Pag. 9. Lin. 5. ex
ijs pro ab ijs. Pag. 26. Lin. 21. deest bis ante do-
cuisse. Pag. 20. Lin. 1. decore pro Deove. Pag.
23. Lin. 26. evolentur pro evolverentur.

Quæstio Ventilata:

Num Oratio vulgó dicta Dominica, Sit Exemplar aut Formula?

Quæstionem de Oratione Dominica, An a Christo pro Orationum Exemplari aut Formula Ecclesiæ sit præscripta? Indagare nobis fert animus. Quapropter in ampliorem Orationum sequirem, de earum Natura, Obligatione, Objecto, Gestibus à Sanctis usurparis; ut & de Oratione hac in Specie ne Vel minimam immitemus salcem: Omnia enim hæc à viris oppidó doctis fufius tractantur, atque nuperrimè a *Celeb*: omnique laudum genere Cumulatissimo *Witfo* in Elegantissimis & Facundissimis suis Exercitationibus hac de re editis, qui videtur Huic Materix ultimam addidisse manum. Ve-

A

rumenimveró

rumenimveró *Claustrum* mihi ignoscat sen-
tentia de hac Oratione tanquam For-
mula haud adfurgenti *ἡ φωνὴ αἰμασὼν ὑμῶν*

Quamobrem mihi volupe erit placere
hanc discutere Quæstionem absque Argu-
Calumnia, quæ se prodit in salibus Domi-
ni *D'Espagne* Ecclesie in Gallia quondam
Pastoris. Nostra autem Diatribe sequen-
tibus absolvetur partibus, ejus sc: Occa-
sione, dein *ἑστίας* positione, porro sal-
cimentis quibus nostra statuminatur Sente-
tia, præterea *τῶν ἐξωντίας* fulcris diruen-
dis. Demum Epilogo, ad Candidam ut de
Occasio. veniamus calcem. Ab ovo hæc repetamus

Nemini non notum, hanc præ manibus
Quæstionem hodie ingenijs Adria iracun-
dioribus Episcopos inter & Presbyteros
esse agitatam, ut videre est in Scedulis
hinc inde; immo (quid Si pario celari ne-
queat) ipsos inter Presbyteros: Quorum
alii autumant Orationem Dominicam esse
Formulam; ideoque ipsissima verba in O-
rationum calce est repetenda; alii vero
quibus calculum addo, pugnant esse solum
modo Exemplar, ad quod omnes omnes
preces sunt dirigendæ; *ἐπέχουσι* Nonnulli
Accedit quod nupera mihi fuerit Velu-
tio cum Viro quodam docto qui Zo-
more, dissentientes foedissimis proscinde-
bat Convicijs.

In animum igitur induxi, pensiculator
hanc pensitare Quæstionem, quo frontem
hilarius exporrigere valeam; ut & (currâ
mea concedente supellestile) nonnullis
mecum sentientibus opem seram. Hanc
qualemcunque Dissertationem placuit lin-
guâ adornare Romana, quippe Negotium
mihi precipuè cum *Wissio* Viro certe mag-
ni nominis. Eruditus hic Vir reconditio-
ris Doctrinæ quasi Magister, quicquid
hactenus mihi in meo Rusticano Museolo
Videre datum est, uno complectitur fasces;
atque ut Doctissimo solitum absque Me-
sonicis Diſſerſijs. Iis etiam temporibus in
votis est ne hoc in Vulgus prorepat dissi-
dium.

Grata brevirate Quæstionis statum fi-
gam, vocibus EXEMPLARI & FOR-
MULA in Quæstione uturparis quam
brevissimo enuclearis. Distinguunt sub-
tiliter satis Viri Docti inter Exemplum
quod sequamur aut vitemus, & Exemplar
ex quo simile facimus; Philosophicas non
moramur altercationes de Exemplari,
sufficit nobis indica e in Sacra pagina no-
mine ὑποδείγματ^{ος}, apud Græcos insigni-
niri, *Heb: 8. 5.* per vocem eodem com-
mate תִּבְנֶה explicato, apud Hebræos vo-
ce (*Bhanah*) ut videre est *Exod: 25. 40. 2*
Reg: 16. 10. quibus vocibus designatur
Similitudo

Status
Quæsti-
onis.

4
Similitudo juxta quam aliud formatur
atque obviis amplectimur ulnis eorum sen-
tentiam quâ Ratio hæc statuitur Exemplum
ὑπὸ δαυιδ (Toabhnib) quo in Precibus di-
rigimur: Verum non æquis ibimus passi-
bus in eorum Suffragium, quo pro com-
perto habent hanc Orationem esse Formu-
lam seu Formam quatenus sumitur pro
ipsa re seu Essentia rem constituyente, ut ad
Phil: 2. 6.

Quæstio igitur ad hos redigitur Limi-
tes & Cancellus, An Christus, *Mar: 8. 9.*
&c. *Luc. 11. 1. 2,* &c. Discipulis suis
& in ijs omnibus Christianis ad Secul-
Consummationem in Mandatis dederit ip-
sissima hæc Verba Solitaria aut Extempo-
ralibus Sociata repetere, & consequenter
Formulam præscripserit, ab omnibus om-
nino hominibus sequendam? quod qui-
dem a nobis negatur. Idcirco nobis in-
cumbit Argumenta pro nostra Opinione
militantia dare, ut & eorum Vindicias di-
lucide exponere, nec non eodem Candore
& Fide τῶν ἱερειῶν Fulcimenta in me-
dium proferre; quo utraque a Candido
Lectore æqua ponderentur bilance.

Arg:
Fonces

Argumenta petuntur ex contextu, ex
sequente praxi cum Christo tum Apostolo-
rum; immo discrimine inter Evangelistas
eam recitantes: ut & necessitatibus oc-
currentibus

currentibus specialibus, quæ κατὰ τὸ πρῶτον
 hac Formula non continentur; nec non
 αὐτοπαίς sententiam prementibus opposi-
 tam: denique ex effusione Spiritus Sanctis
 promissa.

Arg: I,

Primum nostrum Argumentum ita sese
 habet. Quod Similitudinem duntaxat deno-
 tat inde neutiquam infertur ἔκτυπος
 seu ipsa effigies: Sed in hac Oratione Si-
 militudo seu modus precandi describitur,
 Ergo. Major suo stat pede, Tabernaculum
 enim a Mose fabricatum fuit instar ejusdem
 in monte ei ostensi Heb: 8. 5. Inutile hic
 disputare de σεῦματι num Æthereo an
 Imaginario, in proclivi est cogitare Ta-
 bernaculum Mosaicum non fuisse idem
 essentiâ sed similitudine, nec minus claret
 Major ex 2 Reg. 16. 10. Minorem ergo
 munitam dabimus, atque ex voce ἕτας
 Mat. 6, 9. quâ hæc introducitur Oratio in
 luce ponitur. Hæc vox est Adverbium Si-
 militudinis modum & qualitatem denotan-
 tis, ut passim legere est Luc. 22. 26. Vos
 autem non ἕτας 1 Joan. 2. 6. debet &
 ipse ἕτας ambulare; Jam in Confesso est
 Christum Nobis 1 Pet. 2. 21, reliquisse
 Exemplar cui insistendum: in aprico quoq;
 est hanc vocem exprimere Affectuum inten-
 sionem Jo: 3. 16. ἕτω γὰρ ita enim Deus
 dilexit mundum, idest amore perquàm in-
 tenso,

tenso, atque hic sensus apprimè convenit,
 ne igitur inquit vers: 8 ijs assimilamini in
 battalogijs ridiculis & inconcinnis repetitioni-
 bus, absque ullo intellectu aut fervore
 ipse enim varix petitiones haud quaquam
 sunt inanes, modo ijs insunt meritissima
 qualitates. Ast viri fratres animosè dicunt
Lucam rem extra Controversiæ aleam po-
 nere, quum ita insit *Luc.* 11. 2. ὅταν προ-
 σέχησθε λέγετε &c. Verum enimvero mihi
 videtur hoc irrito urgeri conatu, quippe
 Evangelista *Lucas* explicandus per *Matthe-
 um*, Cæteroquin hoc sequeretur ἀτοποὶ quod
 sciz, hæc Oratio in omnibus omninò pre-
 cationibus esset repetenda, in gratiarum
 actionibus pro cibo, in privatis ad Deum
 alloquijs, quia omnes ejusmodi orationes
 fiunt in tempore; nam per ὅταν quum
 omne omninò tempus precibus destinatum
 vel Selectæ quædam horæ intelliguntur, si
 prius hæc Oratio nunquam omittenda,
 si posterius Quæstio recurrit quæ sciz: sunt
 selectæ hæc horæ; idcirco in genere respicit
 temporis durationem post intermissionem
 recurrentem, nam ut loquitur Doctissimus
 D. Brown in *Causa Dei. Lib. 2. Cap. 7.*
Temporis affectionis sunt Quamdiu, Quoties
& Quando, Quamdiu ipsam respicit dura-
tionem, quoties frequentiam, quando denique
incipiendi & finiendi Ordinem; si illud tam
 integrum

integrum tempus in hac fundenda Orati-
 one impendi debeat : Si hoc tum in Orati-
 onum initio & fine proferenda hæc verba ;
 reliquum est ut istud *Quoties*, sciz: adop-
 temus : cæterum hac distinctione tempo-
 ris concelsâ, sequeretur hoc *Quoties* re-
 currente, Orationem hanc esse pronunci-
 andam, quippe vi mandati in verbo λέγετε
 tenemur. Cui in proparulo est Respon-
 sum, hic igitur intelligitur, Sic, ut *Mattheo*
 suffragium detur, alioquin prædicta oriun-
 tur absurda : porro cuius Sacrarum Lite-
 rarum perito constat ipsum modum per
 τὸ λέγειν sepiusculè esse intelligendum,
 locus præ primis insignis, *Mat. 10. 7.*
Proclamate λέγοντες appropinquavit Regnum
Cælorum : est nullus Lynceo licet perspicu-
 cior conjiciet appropinquationem Regni
 Cælorum, proclamandam in omni Conci-
 one, eique Pastorem adstringendum ; Non
 nemo præpostere satis dicit mandatum pro tem-
 pore, est pari ratione omnes possunt incrus-
 tari Hypotheses : adde quod Viri haud in-
 fimi Subsellij conjiciunt Orationem Domini-
 cam pro hoc tempore duntaxat fuisse institu-
 tam, quippe ne *χρὸς* de Christi morte omnium O-
 rationum nucleo, de Gratiarum actione in Dox-
 ologia per Jesum Christum ut postea habetur,
 ideoque hæc Oratio presenti Discipulorum sta-
 tui congruit, et si hæc Sententia firmo staret
 pede

pede in eâdem hærebimus aquâ : Verum
hujus Opinionis non ero Propugnator ; fa-
ciles licet demus Christum Jesum in hæc
præscribenda Regula Discipulorum rudita-
ti consulisse , inde est quod bis legatur
Nondum in eos effuderit ex Spiritu Sancto
Ex dictis possumus ruto concludere Domi-
num nostrum præscripsisse Regulam, juxta
quam omnia vota ad Deum dirigamus ;
quapropter Versio nostra vertit *ut* se-
cundum hunc modum, *after this manner*
Belgica omnibus serè numeris abso-
luta *aldus* , Gallica (quæ nostræ ut
plurimum conformis) *ainsi* , Syriaca
(*choco:hano*) similiter ; atque omnes hæc
Versiones consentaneæ sunt Chèn apud He-
breos seu Chok. Huic Argumento tanquam
Coronis addi potest quod Christi Scopus
ad rectè præstandi officia collineet, ut lege-
re est primis quatuor Versibus, quibus
modum erogandæ Eleemosynæ præscribitur,
ut & sequencibus ad *Vers:* 16. quibus de
mode rectè precandi suos instruit, & a
quibus vitij cavendum. Denique *com-
mentum* 16. 17, 18. quibus de cavenda
Ostentatione in Jejunij agit. Ex quibus
collatis nullo colligitur negotio modum
actionum imperatum esse : atque in eo
primi nostri Argumenti consistit, a nobis
prolixiusculè deducti & vindicari.

En alterum: Quod nunquam ut For- Arg:2
mula usurpatum a Christo aut Apostolis;
id minimè gentium ea lege propositum:
Sed Oratio Dominica ut in *Mattheo* aut
Luca posita nunquam ex ijs usurpatur.
Ergo. Major in obscuro non est; ob quam
rationem quæso ornatur, nisi ut ea ute-
rentur Formulâ. In Majorem arietat
Doctissimus Dominus d' Espagne, dicendo
eos fuisse infallibili afflato Spiritu, idcirco
levi brachio preces concipere potuisse. Ast
mihi videtur hoc Responsum in Rem non
esse; quippe licet infallibili fuissent præ-
diti Spiritu, hoc minimè impedit quo-
minus se conformassent generali Formulæ
ab omnibus omnino Christianis usurpandæ;
Christus enim; quamvis Dominus Sabbathi,
Math: 12. 8. utique id minime transgre-
ditur seu violavit; constat, in Humanis
Legislatorem male audire tuas violantem
leges; *Venit autem Christus, Mat: 3. 15.*
ut omnem impleveret Justitiam; quidni eam a
Seipso profectam. Quod Apostolos atti-
net, Judaicis adturrexerunt Ritibus in Le-
ge præscriptis, pro tempore, non obsta-
to hoc Ductu, multo magis observant
Præcepta Charissimi Domini; debebant
saltem vel semel suos instruxisse Auditores,
quorum aures hætenus hæc Oratio non-
dum perstenuit, præsertim testante *Mattheo,*

Mat. 28, 20, quum Iussit eos Christus docere πάντα ὅσα praceperit, certo certius Inclytos hos Dei servos fidelem navasse operam in docendis Domini mandatis : Sed in eorum Albo non venit hæc Formula. Verum dicit Dominus D'Espagne nos homunciones haud raro impingere, est non ita Apostolos. In devijs ambulat Vir ille Doctus, an quia suffragante Jacobo 3, 2, In multis impingimus omnes ; ideo Recitationi Orationis Dominicæ nobis insistendum ? An ipsa recitatio a periculis Liberabit ? Deinde hoc innuit responsum Apostolos preces nunquam fuisse absque hoc Spiritu, quod ex Diámetro repugnat Lucæ 9, 54. Majorem autem missam facio. Ad Minorem in quam Viri fratres omnibus insurgunt nervis Licet inquit Celeb: Wulfius Exercitatione sexta de Oratione Dominica, non legamus Apostolos hæc Formula usos ; verum non debet mox negari, imo ne quidem pro dubio semper habere, licet id factum esse expresse non narratur. Quæ quidem verba cum granô salis accipiendæ ; hætenus enim Ecclesia Orthodoxa sceleriter congressa est cum Pontificiâ ejusmodi relis adversus putidas Traditiones ab Ævo Ecclesiæ obtruias. Ejusmodi nugæ in Sacris non leguntur, idcirco sunt suppositivæ ; ratio ita generaliter sumpta eo aurigatur

surigatur, noutiquam (pro explorato ha-
 beo) a Cla: *Witfo* ita proposita. Ast
 Majora subsunt. Triplex adfert Exem-
 plum *Elia*, *Elizeum* in prophetam, *Hazaëlem*
 in Regem Syria, ungere a Deo mandati; quod
 nuspiam gentium extat *Eliam* mandato ob-
 sequium pr. buisse: Sed inde haud licet in-
 ferre fuisse a pio vate hoc mandatum ne-
 glectum. Porro adducitur Exemplum Ju-
 bilei cujus in Sacra Historia Celebratio
 non legitur. Demum agmen claudit quod
 nuspiam exsertè Scriptum Apostolos Baptizasse
 in nomine Patris, Filij & Spiritus Sancti;
 piè autem Colligitur eos morem Magistro
 gessisse. Hinc summa cum modestia con-
 cludit manere eam *Questionem* indecisam.
 Conabimur solutiones quibus nostra Con-
 scientia sit in quiete, in mediom proferre:
 Cæterum Subjecto in quo veriamur praxis
 Christi ut & Apostolorum opponitur, ut
 Jam dictum. Nec ratio *Domini D'Espagne*
 stringit, quâ vult superciliosè satis *Israëlitas*
 observasse *Jubilaum*, alioquin Deus eos cri-
 minis reos perageret. Neminem penè latet
 plurima peccata in Specie subveteri *O Econo-*
mia non fuisse reprehensa; non ideo sequitur
Dei Viros ea in *Communi fasciculo* praterisse.
 In Specie ad Instantias Respondeo, atque
 primò ad eam quæ legitur 1 Reg. 19, 15,
 16. Non est quod in sylvam ligna feram:

post Lucubrationes Celeb: D: Joannis a
Mark Viri stupendæ eruditionis, quæ
 haud dubio sunt in delicijs Celeb: *Witsio*. In
 Limatissima hâc Exercitatione, Vir sanè mag-
 nus ostendit Viros magno Nominis, *Cocceium*
 nimirum & *Jacobum Altingium* cum *Judaïs*,
 ut & veterum plurimis, hoc mandatum re-
 ferre ad necessariam Instructionem, partim ad
 designationem; quam sententiam Argumen-
 tis haud contemnendis, munitam dant, at
 à Viro eximio nequaquam approbatam: fa-
 ciles eorum accedimus Sententiæ quâ præ-
 termissi sacri ratio brevitati tribuitur. Ab
 alijs Respondetur hos Reges Sciz, Oleo fuisse
 delibutos per *Elizeam* *Elia* Discipulum 2
Reg: 8, 7, &c. 9, 1, Quicquid sit, ne-
 cesse est Oleum & operam perdat qui ar-
 guit ex hac instantia unica Solummodo, at-
 que tempore perquam adverso peracta,
 ut & per Saguli Injectionem verius com-
 modè explicata, quâ *Elisei* ordinatio de-
 signatur & Uactionis vis exhauritur. Ab
 hac inquam Singulari instantia argumenta-
 ri ad omnes Dei Viros sub Novo Fœdere
 Celebratos, & ne vel opere aut Doctrinâ
 hoc depositum proferentes, rei dignitati
 vix convenire videtur. Proximè in Cen-
 sium venit Annus Jubilæus de quo ejus-
 que privilegijs legere est, *Lev. 25, 8*,
 & seqq: cujus Celebratio in Sacra non nar-
 retur

ratur pagina. Respondent Homines
 lectissimæ literaturæ rationem dari nullam
 ob quam istius Jubilæi Celebratio memorare-
 tur, cum fuit Cyclus per septem Sabbata an-
 norum recurrens, seu annos solidos quadra-
 ginta novem, qui ob privilegia communia cum
 aliis Sabbatis & Specialia sibi propria;
 erat instar Statue Mercurialis, à Judeis ob
 politicas rationes, & à pijs ob Mysticas ob-
 servata; immò per Consequens satis evidens
 ejus Celebratio deducitur. 2 Reg. 19, 29.
 in hoc anno Sabbatico. Præterea propheta
 ejus Celebrationem urgebant ut videre est
 Nahum 1, 15. Celebra Jebuda Festa tua
 (Châgicha) quibus anno redeunte summam ex-
 primebant Latitiam; Sed facilius aquam ex
 pumice hauries quam ejusmodi hortationem
 respectu Orationis Dominicæ ut Formulæ
 ex Scriptis Apostolicis: annus igitur Jubilæus,
 (hobbil) de quâ voce Magnus Bochartus
 adeundus, dictus, annus Scz: Reductionis
 cum servorum tum possessionum ad pristinos Do-
 minos qui decimo die Thilri, ipso Expiationis
 die incipiebat. Nec quisquam in luto hæerere
 poterit de anni observatione privilegij
 vestiri Reipublicæ adeo commodis. Con-
 donet mihi Candidus Lector quod hæc
 Instantiam paulo fusius Tractaverim. De-
 mum calcar addit, Instantia de Baptismate
 in nomine Patris, Filij & Spiritus Sancti
 nusquam

nusquam Lecto. In proclivi est Respon-
 dere mentionem fieri de Baptismo ἐπὶ τῷ ὀνο-
 ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ *Act.* 2. 38. ἐν τῷ ὀνοματι
 Κυρίου *Act.* 10, 48, in nomen Domini *Jesu*
Act. 19. 4. In Christum *Jesum*, *Rom.* 6, 3, In
 Christum. *Gal.* 3, 27. Doctissimus *Lightfootius*
 Literarum Rabinicarum Callentissimus, Sub-
 tiliter distinguit inter Formulam Apostolicam
 datam respectu Gentium, quam statuit illam
 de qua *Matheus*, & hanc, Judaeorum re-
 spectu, quam Judicat alteram de qua in A-
 postolicis Scriptis : Sed acuta hæc distinctio
 solidissime refellitur a præstantissimo *Joanne*
Markio in Exercitatione quâ differitur de
 Formula in Baptismo adhibita. Modi
 autem Conciliationis varii dantur, nimirum
 Sacro-Sanctam Trinitatem in una contineri
 Persona, unguentem sc: Patrem, Christum
 Unctum, & Spiritum Sanctum qui Unctio
 dicitur : Porro hæc phrasi finem Baptismi
 habere nequaquam Authoritatem aut Bap-
 tismi Formulam excludentem. Hos re-
 conciliationis modos exhibet *Clas. Arnoldus*
 in sua *Luce in Tenebris*. Doctissimus *Pij-*
cator in suis Scholijs dicit his verbis, non
 Precipi pastoribus Ecclesie ut inter Baptizan-
 dum hæc verba pronuncient ; Cum eò facit
Markins addens, nullum heic poni vel Subintelli-
 gi posse participium λεγοντες cum εἰς τὸ ὄνομα ἐκ-
 heres τῷ βαπτίζοντες Si verò nulla in ho-
 Mandat

Mandato, aut in praxi Apostolica memore-
tur Formula, evidenti tatis Consequentia
Colligitur, & nullo conficitur negotio Apo-
stolos Baptizasse *in Nomine Patris, &c.* eorum-
que praxin delucidè recitari. Quapropter
instantiæ allatæ haud nostrum labefactant
Argumentum tuo Statuminatum præsidio.

Hactenus desudavimus in duobus Ar- Arg: 3.
gumentis proponendis & Vindicandis, no-
bis igitur ad tertium Argumentum transe-
undum. Quod non unò traditur modò
apud Θεοπνευστους; Illud non datur eo fine
ut sit Formula; Sed non uno modo traditur
Oratio hæc apud Θεοπνευστους. Ergo. Major a
Doctissimis pernegatur Comilitonibus.
Verùm ni fallat cōjectura, propriis cædunt
Vineta: Vel enim Summulæ apud *Matheum*,
arque ea apud *Lucam* deseritur; inhæren-
dum, vel *Luca* tunc *Mathei* Relinquitur.
Ast dicet Dominus D'Espagne alterutra potest
eligi. Ex quo Sequitur Christum tuos pe-
titores ad numerata & Concepta verba
minimè obligasse, quod volumus Merito in-
quit *Cla: Witsius*, colligimus voluisse Domi-
num ut illius usus Familiaris suis esset Disci-
pulis quum eandem repetit Formulam, alio
Tempore, Loco, atque Occasione olim traditam:
Difficendum non est eò magis in pretio
rem haberi, quo sæpius repetitur, sed ex-
inde non Sequitur eâ utendum tanquam
Formula

Formula : alioquin precibus Christi ten
 quoad summam Repetitis *Mat. 26, 41,*
42, 44; collatis, utendum. Nec en-
 ervatur Responsio dicendo, *nullum ibi ex-*
tare Mandatum quod etiam tenet (ut pri-
 us dictum) *Respectu hujus Orationis :*
 cæterum in præsentiarum Argumentamur
 ex repetitione ; & quod attinet Locum,
 Tempus, Occasionem : sententiarum inter
 Doctos sunt divortia. *Magnus Calvinus in*
Harm: Evang. Pag. 87 propendit in eo-
 rum Sententiam, qui existimant semel fuisse
 traditam. *Quia tamen diximus inquit Ma-*
theum præcipua quaque Doctrina Capita colligere,
ut melius ex continua serie totam sum-
nam perspiciant Lectores, fieri potest ut Occa-
sionem quam refert Lucas omiserit ; Sed qui
 fuit præditus modestia, dicit se hac de re
 cum nemine pugnaturum. Sed esto, Domi-
 num Discipulos quomodo Orandum fi-
 docuisse, nequaquam sequeretur *ἐντοῦ μυσ-*
 scipius enim Christus eandem proposuit
 Doctrinam, cum verborum involucris tunc
 apertis verbis : Apostolus ad *Phil: 3,*
 dicit, *tunc esse Philipper sibus eadem Scribo*
ve. Dominus autem D'Espagne dicit in
 sequi Institutionem *Sacra συνάξεις* mini-
 mi esse repetendam, quippe variè apud Evan-
 gelistas enarratur. Sed Vir Doctus Tri-
 bunitià voce ex Tripode quasi dictitat

nam Insistentia continetur in Sententia tūto
 roiente Luc. 22. 19, 1 Cor. 11, 14.
 in quā expressum habetur mandatum quod
 integram respicit actionem; verum di-
 versæ Narrationes apud Evangelistas no-
 stram corroborant opinionem, quā
 statuimus Christum noluisse suos ipsissimis
 allegare verbis, imò ne in Sacramentis
 Novi Fœderis Sigillis. *Clæ: Markius* intrep-
 idè asserit Deum in Sacramentum Ad-
 ministrations Formulam non præscripsisse ijs-
 dem scz: verbis repetendam; lubet Viri
 nunquam non laudandi verba appingere,
 quæ habentur in Exercitatione ad *Math:*
 28. 19. In aliis tandem Sacramentis, seu
 Veteris seu Novi Testamenti, certam Verbo-
 rum Formulam necessario tenendum non dedit
 Dominus. Argumentatio igitur D'Espagnæ
 evanescit in auras. Minor probatione non
 indiget; nam præter exiguum differantiam
 τα ορισματα inter & τα απαλως; Do-
 xologia in universum deest apud *Lucam*,
 quæ haud dubiè à Christo fuerit prolata
 senitentibus licet inter Pontificios Docto-
 ribus quibusdam, ut & *Græco & Erasmo*
 à *Clæ: Witsio* abundè refutantur. Atque hoc
 tertium nostrum Argumentum ad Umbra-
 licum duximus: cui succedat quartum.

Quibus incumbit juxta vñtion & diversitas
 Occasiones inopinatò sæpius emergentes
 C præcari, Arg 4

precari, Formulæ non tenentur: Sed
 Christianis præsertim Ecclesiæ Pastoribus
 hoc incumbit. Ergo. Ipse Mōmus Mino-
 rem negare nequit: *Paulus* vult Episco-
 pum, id est, unumquemque Pastorem,
 esse *didantibus* 1 Tim: 3. 2. Non tantum
 in docendo sed precando. Quod Majorem
 attinet, in apico erit, si vel verbulō A-
 postolicam contemplemur Praxin *yeuſiæ*
 causā, Instantiam unam aut alteram in me-
 dium proferam, 1 Tim: 2. 12. Adhorta-
 tur eum *Paulus* ut fiant *Deprecationes*, &c.
 pro quibusvis hominibus, pro Regibus
 & quibusvis in Eminentia constitutis. Ac-
 cedit quod Act. 1: 24. Ecclesia hæc Pri-
 mitiva Deum Oraverit in communibus
 calculis, pro Judæ Successore: poterit ad-
 duci praxis *Stephani* Act. 7. 60. *Dominus*
Jesus recipe Spiritum meum. Sed inquit
 Viri Fratres, Omnes hosce casus sub Formu-
 lis posse complecti; De Formulæ Arte com-
 positis Humanâ non est Sermo; Verum
 Quæstio est de Oratione Dominica, & in
 propatulo est in eâ non contineri. Celeb-
Wisſius fatetur (nec negari potest) omne
 necessitates nostras in Specie non exprimi, sed
 ad Sedes suas posse huc referri, Quod amba-
 bus amplectimur Ulnis, si sedes ad quæ
 referentur pro Exemplari sumantur. In-
 surgit autem Dominus *D'Espagne* irâ ple-

aus, enumerationem necessitatum particulari-
 um in precibus sugillans: Sed sesquipeda-
 lia verba sunt algâ viliora, Sanctorum pre-
 ci repugnantia. Hi enim Heroes in De-
 precationibus, Supplicationibus, & Gra-
 tiarum actionibus enumerarunt in specie
 sua mala, & id genus alia: Exempla sunt
 ubivis obvia, idcirco allegare supersedeo.
 Ulterius urget neminem penes esse meminisse
 omnium Beneficiorum uti nec Errorum. Cæ-
 terum nihil infertur ad Rhombum; quippe
 omnia non possum, non sequitur me nihil
 posse, aut nihil a me peragendum: Te-
 rebintho stultior vidit Consequentiam. Por-
 rô omnes unô asserunt ore hanc Oratîonem
 nostris superaddendam, perfectissimam, imper-
 fectissimam; quam moris Conclusivam voces,
 inquit Doctissimus Dominus Lightfootius,
 Hor: Heb: in Mathaum: addens in more
 apud Judæos fuisse precatiunculam aliquam
 statim addere, cui consuetudine conformavit
 se Christum. Sed hæc non videntur Opti-
 mi Commatis. Nam Christi verba vi-
 dentur potius nos ducere ad ordinem inci-
 piendi; ita ut hæc Oratio sit precatiuncu-
 larum initium: porrò si addatur tanquam
 Clausula, quidni omnibus Orationibus tan-
 quam imperfectissimis, ac neque infir Celeb:
 Wusius omnibus necessario precibus hanc
 pro Clausula adjungendam esse arbitra-

mur; quasi nullæ consummata; decore gratæ sint, nisi hac accedente: Dein An quia Orationes nostræ sint imperfectæ: ideo repetenda hæc Oratio, quasi verò ipsa eas ab imperfectione liberaret? Rogarem unde quæso quod hoc addunt superponendum? et promptu hæcenus Respondet *Lightfootius*: Sed notatu Dignum quod Doctissimus *Lightfootius* Rabbinicis immeritus fluentis; nonnunquam in suis dormiat applicationibus: ut invictè demonstratum à Viris emunctæ varis: nec putem Christum mutatum fuisse a Precatione illa Judaica; sed forsitan hac de re plura infra. Atque ita manu brevi quartum expeditimus Argumentum.

Arg. 5.

Hanc Formulam præscripsit Christus aut totalem aut partialem, vel recitandam publicè vel privatim: Si sit totalis Formula, incassum Deum alijs compellamus: Dicunt enim alias non excludere; sed quæ pacto probatur; Si in eum finem a Christo fuerit dictata ut esset integra & totalis Formula: Si vero partialis defunt nobis aliæ Formulæ ad hanc perficiendam: haud inticius sum Fratres dicturos publicè & privatim esse recitandam, cui haud magno perè obloquor si sit Formula: duntaxat Animadversionem meretur, quod Christus & sancti maxima ex parte in suis privatis precibus

precibus Deum singulariter invocent :
 Verum Christus in hac Oratione instruit suos
 ut in Consortio ad Deum accedant: *et sic, quod*
 &c. unde sequitur traditam fuisse præcipue
 pro Adoratoribus in Societate conjunctis;
 immò est podus vindice dignus, quo pacto
 Viri Fratres sese, ex Barathro in quod de-
 truduntur extricabunt; etenim hæc Ora-
 tio est ipsis Appendix, & non nisi quibus-
 dam precibus publicum concludentibus
 Cultum: Verum si *græcæ* verba observen-
 tur omnes omninò preces hac finiendæ sunt
 Formulâ, seu potius nullæ extemporaneæ
 cum ijs coniungendæ. Ex quibus sequi-
 tur Fratres neutiquam adhætere instructio-
 ni Divinitus datæ. Oportet Chrysippeum
 habere acumen, qui Paraphrases Fratrum-
 que Præxin cum hac componit Oratione,
 ut videre est in Musæa Scheda,
Domini Hugonis Campbellij de Calder,
 qui grandi Supercilio dicam Huic impin-
 git Ecclesiæ: cæterum hujus Amplissi-
 mi Viri Cothurni, crudæ cogitata ad
 incudem revocantur à Doctissimo Ano-
 nymo in Epistola ad Amicum: & in
 confesso est, Cla. *Wissij* scripta multis su-
 perare Parafangis quicquid a Domino D'
Espagne, aut Honoratissimo hoc Viro hacte-
 nus dictum. Ast huic non infisto; ut sex-
 tum & ultimum Argumentum in medium
 proferam

proferam. Argumentorum pondere non autem multitudine pugno.

Arg. 6. Denique Si Spiritus effusus, fit Spiritus deprecationum, tunc Formulæ minime adstringendi Sancti : Sed est Spiritus precum. Ergo. Majorem velis remisque oppugnant atque primò dicunt Spiritum seipsum Communicare in Recitatione Formularum & præsertim Dominica, quippe Joan. 3. 8. Spiritus fiat ubi vult : Sed inverto Argumentum, Si Spiritus fiat ubi vult, quid Causæ quo minus hunc non excitent Spiritum, præsertim quum Zac. 12, 10. expressè vocetur Spiritus Deprecationum pleno effundendus Modio sub Novo Testamento Juxta hoc promissum. Atque ei affine Joel. 2, 28, quod Act. 2. Initia habuerit lætissima : hinc est quod *ἐπαγγελίας* dicitur Rom. 8, 28, *ὁ ἀγαθὸς θεὸς* pro fidelibus quatenus Orationes format, suggeret & pro efficaci sua operatione nos facit orare, atque Libellum tormet supplicem ; & ut ipsam præbeat materiam, attestante Paulo, hominem non scire quid orandum : verum si quædam esset communis Formula, sciret homo saltem materiam : immò putarem *ἀβυσσὸς* esse cum maxima copia hujus effusionis. Regerunt autem Viri Fratres Formulas fuisse sub veteri Testamento. Effuso licet Spiritu Sancto.

Alit

Ast dicimus nequaquam effusum fuisse Spi-
 ritum plena manu ut lob Novo Testamen-
 to : dein postea de Formulis sub veteri
 Testamento erit dicendi locus. *Plurimi*
inquirent sine Cortice nare nequeunt, idcirco
Formulis precandum, saltem iis; quod lu-
bentes concedimus. Sed presens quæstio
 procedit de repetitione Orationis Domini-
 cæ, quæ bene quidem cum alijs Scripturæ
 Sententijs potest esse Formula in precibus
 neutiquam exercitatis ; nam omnino esse
 illicitum, composita precare Formulâ ne
 vel unquam cogiravimus : idcirco suam in-
 sectatur umbram Dominus *D'Espagne*
 quum vult *has expungi pericopas si illicitum*
sit Orationem recitare Dominicam : est ne
 quæso Scriptura divinitus inspirata, idcirco
 ab hac Diabolica Litura tuta, etiamsi non
 sit Formula ? Spiritus ergo pleno effusus
 cornu non est sufflaminandus ; & Littus
 arat Dominus *D'Espagne* , quum dicit *Sa-*
cra Oracula non esse Legenda meum hujus ex-
tinctionis : novit Vir ille Doctus omnibus
 omnino hominibus in mandatis datum le-
 gere Scripturas, quæ in eum finem divi-
 nitus sunt concessæ, ut a nobis evolven-
 tur : Sed hoc est *το κρηναμενον* num Formulæ
 precum dentur ? hinc in liquido est dis-
 paritas, quum lego Scripturas Mandato
 obsequium præbeo Divino, & si animi ele-
 vatione

vatione esse perlegero; possum promitte-
 re mihi Spiritum Gratiae; Sed quomodo se-
 quor Formulas quantum in me, extingua-
 Spiritum. Iple Cla: *Witsius* dicit, id Offi-
 cij cuius homini incumbere Christiano ut
 Spiritum precum excitet, Denique de pectoris
 Compedare discat. Non est quod prolixum
 institutum Sermonem de Battologia Idolo-
 latriz periculo in verborum recitatione &
 id genus alijs; quibus Argumentis utuntur
 Viri Docti in eadem navigantes nobiscum
 navi: Verum his non aequè validis nunti-
 um mittam ne Iusto prolixior sim. Jam
 nostras egimus partes: agant quoque Vi-
 ri Fratres iuxta.

Fontes. Nunquam non crepuit huius Orationis
Elogia, urgent quoque ipsam Institutio-
 nem seu Mandatum, adserunt *Exempla*
 multo Symmate congesta, cum sub Veteri
 Testamento sub Novo Testamento pro Formulis
 Christi morem quo se accommodavit moribus
 sua Gentis inculcant, Ecclesia praxim mag-
 nis effertur Laudibus, & Coronidis loco Sen-
 tentiarum Decretis sulciunt Synodaliibus: Et
 hinc Fontibus eorum Deducuntur Ar-
 gumenta, quae fideliter intra sua discurrunt
 Pomeria.

Arg. 1. Quod *Elogijs* ornatur Communis
 Praestantia sex: dignitate, bonitate, et
 Perseverantia corant; intelligentia, et
 pietate.

rate, immo ab iplo Ore Christi inell: suo prola-
tione; id est repetendum: Sed ejusmodi
dignatur Eminentijs hac Oratio. Ergo. Viri
Fratres putant nos hisce Encomijs utramque
facientibus paginam ad Triarios fore re-
daetos; sed Spiritus hos regit artus, & absit!
ut quicquid Minori derogemus: omnia hæc
reuerabundi suspicimus. Sed circa Majorem
aliud arant fundum; itaq; ea negatur:
Septem Christi verba, ut vulgò dicuntur;
in extremis prolata, haud dobiè ejusmodi
vestiuntur dignitatibus; verum ex eo minime
ut Formula repetenda, nihil igitur pro Ora-
tionis Repetitione ex hisce Elogijs. Contum-
matissimam Scripturam præcipuamq; Peri-
tionum agnoscimus Regulam. Sed Inquiunt
vocatur a Tertulliano *salutaris Doctrina Com-
pendium*, a Cypriano *omnium precatationum fun-
damentum*; quod haud inviti concedimus,
quatenus omnes nostræ preces, huic olim
a Christo traditæ inniri debeant; alijsque
nonnullis in sacro delineatis Codice. Addem,
occulatissimos Vires ut pridem dictum,
existimare omnia *salutaris Doctrina funda-
menta* in eam contineri; quippe nihil de
Christi morte. discendum non est per Con-
sequentiam benè Logam hanc inferri: ac-
cedit quod omnes omnino res pro quib.
Orandum in ea non reperiantur, nisi
ipdem remotis utamur Consequentijs;

hoc igitur Argumentum mihi palea videretur esse levius ; oportet vertant vela in Secundum sis Fratribus Auxilio.

Arg. 2. *Quod nota to galy a Christo Mandatum immo ingeminatum quippe quod nulla Consummatio fieri aut exactior prescribi potest, id pro virili exequendum : Sed Oratio hac ita se habet. Ergo. Nunquam cum Argumenti huius qui victoriam canunt : Verum ne videatur actum agere, primum nostrum Argumentum cum vindicijs videndum. Diximus cum Interpretibus Optimi Commatis, Calvino, Parao, Musculo, & id genus Heroibus modum precandi solummodo prescribi ; variasque ibidem officinas dispellere conati sumus : ideoque Secundum eorum Argumentum missum facio. Atque tertium est Fratribus Achillaum in quo expediendo, oportet somnus absit ab oculis.*

Arg. 3. *Formula multifarie sub veteri extabant OEconomia, Ergo etiam sub Novi. Respondetur Quid absurdi, si tequela sit negata ; quippe pariori manu concedebatur Spiritus cum temporis variis, attestante Paulo, Gal. 4. 3. Infantibus inquam sub Tutoribus & Curatoribus, certe non ita depressis ut volunt Cocceiani, interim Elementis Mundi sacratiss. Ceterum negamus Antecedens casu uno aut altero conceptum, & masculum cum Doctissimo Boyssacum*

in suis Animadversionibus ad Libellum
 Episcopi Domini King, asserimus nullam
 fuisse Publicam Liturgiam Populo præ-
 scriptam Israelitico, quoad ordinarium
 Cultrum: de Psalmidijs jam non loquimur.
 Viri Fratres acervos accumulantes ejusmodi
 Formularum, quos operæ pretium erit
 dispergere, sed citis quadrigis, ne nause-
 am Lectori pariam. In acie collocant
Benedictionem, quæ extat Num. 6. 23.
 &c. eam sustentat *Alloquium Moysis* ad
 Arcam, ut legere est, Num. 10. 35, 36.
 In tertia stat *Linea Formula Confessionis &*
Gratiarum Actionis, de qua loquitur *Spiritus*
Sanctus, Deut. 26. Nec quarto; locus *Hos-*
14. 2. ex Albo expungendus, demum ne
 Astipula ruspemur agmen claudit *Liber Psal-*
ex-morum, qui in totum ex ejusmodi compo-
 ulis nitur Formulæ. Numero dicam ad unam-
 quamque Instantiam quod mihi videtur
 Re veritari Consonum. *Benedictio* non fuit
 adstricta iisdem voculis, quippe [*Chich*]
 atur Num. 6. 23. Minimè abludit a particula
 ten- *idus* atque ita vertitur a LXXII Interpre-
 uam- tibus quæ Similitudinem denotat, ut in
 non- explicatione primi Argumenti diximus;
 erim- premittitur inquit *Cocceius Lex.* citante
 a no- Doctissimo Domino Heeser in *Prodromo Cri-*
 tico, *Sermoni alterius*, & quasi [*Chahu*] in
Boysianus modum Gen. 13. 5. [*Choh*] ita erit tibi
 in

semen ad instar arena; Claret igitur mo-
 dum hic indicari. Accedit quod nusquam
 legamus eos hâc Benedictione formaliter
 ulos fuisse; immo *Solomon*, 1 *Reg.* 8. 57.
 alijs utitur verbis, ut inspicienti pater.
 Quod ad preces attinet Mosaicæ, *Num:* 10.
 35. Observant Viri longè Doctissimi ali-
 quid eximium hic notari propter inver-
 sum [*Num*] atque est exceptio quâ pater
 Formulas haud esse illicitas, modo præ-
 scribantur in eum finem ut recitentur.
 Verum enim vero, velim locus *Psal:* 132.
 8. cum hoc conferatur; quo in loco *Da-
 vid* respiciens, ad *Num:* 10. 35. eandem
 repetit Formulam paulò divertiam, *surgit*
inquit in Requiem, Templum nempe, quod
 in Mosaica non legitur: Dein addit *Tu es*
Arca Roboris Tui, quod etiam deest apud
Mosem; exinde sequitur *Davidem* se non
 alligasse præcise Mosaicæ Formulæ. Ad
Deut. 26. Resp. fuisse particularem ca-
 sum quo tertio quoque anno decimas solve-
 bant, ut videre est *Deut:* 14. 28, atque
interroganti Sacerdoti loquebatur, id est
 Responderebat, ut *Verf:* 5. *Se esse Syrum*
 &c. & has primitias juncto notatas, ut
 autumat Viri Docti, esse Primitias secun-
 dum Divinum Præscriptum offerendas,
 inde Colligi ut Formulas fortan usitatas fu-
 isse in hoc particulari casu, neque ullis po-

teris extorqueri fidiculis eos fuisse præ-
 citè iisdem obligatos vocibus : quemadmo-
 dum *Hof: 14. 2.* Verba sunt sumenda Is-
 raele ad Deum revertente digna, qualia
 sequuntur Deprecativa, scz: Apprecativa,
 & Votiva, nec inquit Cla: *Markius* in
 Scripturarum indagine facile princeps;
 Comment: in *Hoseam*, verba ea determina-
 ti quæ subjiciuntur, tum vero pronomen ali-
 quod separabile, vel inseparabile ad-
 deretur nomini [*debharim*] idcirco,
 verba non sunt iisdem omnino vo-
 culis alliganda : porro primitivæ ex fructi-
 bus terræ amplius non adducuntur, qua-
 propter ex particulari hoc casu ineptè sta-
 tuitur lex generalis De Psalmis amplior
 disputandi materia suppeditatur, quam bre-
 viter intuitu Formularum perstringemus;
 Dicimus Ergo Consequentiam à modulatis
 Sermonibus ad solutas preces non valere;
 quippe cuius non datur adire *Corinthum*,
 id est formare Cantus, Sermonem nimirum
 modulatione aliqua pronunciandum, ad
 animi nostri *παθηματα* significanda. Id-
 circo Deus Ecclesiæ Judaicæ talia modula-
 ta Carmina præscripsit, præfectoque musi-
 ces decantanda tradidit ut videre est *Psal.*
 4, 5, 6, 8, alijsque, qui etiam musicam
 moderabatur Sacram. I *Chron: 15, 21,*
 & 23. 4, immò non memini me legisse
 de

de Spiritu Cantionum promisso, ut de Spiritu precum *Zeck. 12, 10*, quatenus format ipsam Orationum materiam, immò quid orandum; oportet igitur ut quidam Musices periti Cantilenas componant Scripturarias; neque Cantica Religiosa adstringenda *Psalmis Davidicis*; novimus verò sedulam operam Venerandi cujusdam Pastoris hujus Ecclesiae in perficiendo hoc opere: imò putant Viri Docti Sacras Cantilenas posse componi ex alijs materijs præter eas in Scripturis memoratas, unde quam suaviter in *Germania* Cantus à Magno *Luthero* compositi decantantur. De Poësi Judaica non est quod operosè disparemus, modo firmiter tenemus eos Hymnos & Dei Laudes metricè & modulatè vocali & Instrumentali musica accommodatas cecinisse. Audabaturum more forsitan digladiantur Viri longè Doctissimi de ipsa hâc poësi; quippe ut plurimum nobis est Terra incognita: Sed inquit *Dominus King*, *Liber Psalmorum fuit Liturgia Judaica*. Resp. quid inde deducitur quam quod instar aliarum Scripturarum fuit ipsorum Orationibus materia; immò pro comperto habemus Viros Dei Sanctos se hisce in totum non alligasse. & quod cujusque Linæ Lestionem attinet, ingenuè dicam in votis esse, ut hic emendaretur defectus, ita ut in Ecclesia

clesia Belgica ab initio ad finem una per-
 teveravimus Modulatione; hanc praxin
 operat etiam Doctissimus *Boysius*: neque nos
 latet quasdam Familias suavissimâ eam ob-
 servare modulatione. ast rationes sunt ab-
 viæ ob quas ad hanc *âmpy* nondum perven-
 tum est. Verùm Venerandus *Voetius*, Vir
 omnigenæ lectionis omne videtur solisse
 punctum, De *Cantu Ecclesiastico* polit:
Eccle. Lib: 2, Tract: 2, ad quem curiosum
 amandamus Lectorem. Ex dictis sequitur
 insulsè satis Argumentari à *Psalmodijs* ad
 Formulas. Clarescit igitur fideles Veteris
 Testamenti Deum ex pectore Compellasse
 ut passim videre est *Gen. 24. 12, 13*,
Exod: 32: 11, 12, *1 Sam. 1. 10. 1 Reg.*
8, Neh. 9. Dan. 9. & alibi. Verrunt ve-
 la Viri fratres ad Novum Fœdus & præter
 Orationem Dominicam de quâ affatim: pro-
 ducunt secundis Ventis, ut opinantur, *Hym-*
num à Christo cum Discipulis Mat. 26. 30, de-
cantatum, qui Hymnus fuit [*hillel hagadol*]
 magnum illud Carmen a *Judaïs* cantatum post
 pascha, quod etiam cecinit Dominus *Liturgi-*
am observans Judaicam: Resp: in Græco
 est *ὕμνος* cum Laudes cecinissent,
 forsitan ut putat *Grotius* pro re nata compositas
 ejusmodi enim donum viguit postea in Ec-
 clesia ut videre est *1 Cor. 14. 26*. nec
 Christo denegandum. Sexum Volvunt ne-
 cesse

cesse est, qui, eò quod Christus Psalm 7 non
 aut alterum cecinisset *Davidicum*, conclu-
 dent Dominum precum Formulas instituisse,
 quippe hi *Psalmi* metricè compositi aliter
 recitari non poterunt. Immo est inquit *Clau-*
Witsius, ubi suos adstrictos voluit ad ipsas
 Alphaberi Literas. Sed perperam, me Ju-
 dice, colligitur Formula, alioquin oportebat
 omnes fuisse Alphabetis enumeratos: hujus
 artificij inquit *παις* Rivetus non alia fuit
 causa præter istam, quod Lectorum attentionem
 præparare eorumque memoriam Juvare voluerit. Addam ego for-
 san nos veram non scire rationem ob quam
 quidam *Psalmi*, quales 34, 111. 112. 119.
 hac arte sunt concinnati: ut ut si certo
 certius est Formulas ex tam lubrico & incerto
 fundamento minime exculpi. Adjiciunt Viri
 Fratres ex eodem capite Christum tertio
 Orasse eundemque repetivisse Sermonem
 ver: 44. In promptu est Responsio, Christum
 scz: eandem recitassententiam quoad summam,
 verba enim secunda vice paululum sunt
 mutata; præterea ex eadem verborum
 repetitione nequaquam colligitur Formula,
 sed Mentis Elevatio, rei præstantia, & id
 genus alia quoties quæso nomen JIHOVÆ &
 Domini reiteratur à *Daniele* Cap: 9, a ver:
 ad 20, inde tamen nemo sanus colligit

Daniel

Danielis Formula fuisse usum, sed prout
 Occasio forebat servidissimis precibus suum
 invocari Dominum. Peruat quoque *Argu-*
mentum ex Christi Sancta querela, Mat: 47
46, ex Psal: 22 desumptum: sed n. fallor
 admodum ridicule quasi veto ex repetitione
 cujusdam sententiae ex Veteri Testamento,
 statim stabilita est Formula. Dein Chri-
 stiana Schola haecenus contra Recuritos
 tenuit hunc Psalmum Christum Messiam
 spectare, ergone potuit Dominus sibi
 propria repetere, nec sicco transiundum
 pede quod apud *Marcum* est *ελοι non ελοι*
 ut apud *Matheum*: fateor non magnum esse
 discrimen, sed notare volui advertus verbo-
 rum aucupes qui nos volunt alligari verbis.
 Nec puto esse quid solidi in conjectura
 Domini *King*, Christum nempe integrum
 repetivisse Psalmum: quippe hac tantum
 pericope Christo in Extremis tum labo-
 ranti fuit propria; atque ob eam ē vesti-
 gio, *ver: 47.* exponitur ludibrio: nec
 probabile sanguineos hosce Viros voluisse
 audire de Tauris Bafanis & id genus alijs.
 Arguunt etiam ex *Institutione Sacramenta-*
lis, de qua haecenus. Idcirco verbo nota-
 vimus Benedictionem solennem qua Coetus
 amittitur Ecclesiasticus quam etiam in eo-
 rum albo reperire est. Dicitur Bene-
 dictionem sub Veteri Testamento, non
 fuisse

fuisse eandem per omnia; ita dicendum
 hac sub Novo Testamento, ut videtur
 in Doxologijs seu Benedictionibus Apo-
 stolicis, 2 Cor. 13, 14. Gal: 6. 28. Eph.
 6. 24. Heb: 13. 25. Jude ult. Notum
 in Belgia quosdam Benedictioni, Num.
 24. addere verba: *Psal: 121, 7.* Et
 tuto acquiescimus in sententia Venerabilis
 Vocitij, qua dicit *Pol: Eccl: Lib: 2. Tric.*
 2. Neminem nostrum alicui praxi suae pra-
 dicare. Latius hoc diduximus Argu-
 tum quoniam Fratribus est instar prore-
 puppis, nec minus gloriantur in sequen-
 ac si esset hujus Disputationis cornu,
Lightfoot quo haec quaestio extra conti-
 versae aleam poneretur: *Lightfoot*
 persequitur, atque ab eo mutuatus
 Celeb: *Wassius*.

Arg. 4 *Christus conformavit se ritibus Judaeorum*
 Ergo. hanc instituit Formulam in conforma-
 tate cum precativuncula a Judaeis statim Orati-
 tionibus addita. Res. Hoc solummodo
 praestibato, mo esse magno ex parte ho-
 rem in Rabbinijs Literis: Ideo
Lightfoot in hisce Studijs versatissimus
 adoriri, esset in alieno foro litigare; ve-
 rum unus vel Capillus suam habet us-
 bram: quapropter assunt Viri lectissimi
 Litteraturae, parum fidei habendum Scrip-
 tis Rabbinijs, praesertim Traditioni huius

De Octodenario præcum numero quotidie
recitando, atque hujus constitutio me-
moratur in *Antiphona* circiter annum Chri-
sti 230, perfectio, ut testatur *Baro Span-*
heimius Filios Hist. Eccl. Sec. 3. Jam
vero quid fidei habendum fabulosis illis
scriptis post duo integra Secula: nititur
ergo tota hæc Structura lubrico fundamen-
to. Verum inquit *Doctissimus Lightfooti-*
us, Christum publice Liturgiæ se associavisse.
Ref. Tantum sequitur eum fuisse Publici
cultus consortem, non autem approbasse
eiusdem rituum traditiones, an eo quod Lu-
therano cultui intersim, sequitur me omnes
qui non approbare Ceremonias? minime gen-
tim. Episcopali Regimini addictus associat
Cultui a Presbyteris peracto, an ideo
eum approbat? Inquit *Doctissimus Light-*
footius Apostoli non fuisse ignaros ejusmodi
ceremoniarum. *Ref.* Est ignoratio Elenchi,
quæ non adducitur probatio, qua in tu-
m collocantur hæc Formulæ, scriptis ut
clarissimum subleste fidei innitatur: Dela-
tum ex Apostolorum Scientia Christus Do-
ctrinam deprompsit? Nos non latet *A-*
postolos Act. 16. pauca de Christi Do-
ctrina in numero habuisse; meritò igitur
scimus Christum hanc Orationem potius
servatum esse ex precibus Veteris Testa-
menti, quam ex istis Judaicis: atque ita

putant Viri undequaque Docti, quippe
eorum Traditiones nigro notavit Theta,
Mat: 15. 9. immo dicit *Mat: 5. 17.* Se
venisse ut impleveret Legem, eam tamen vin-
dicando a Pharisaicis glossematis: & quid
quæso aliud fuerunt hæc Judaicæ precationu-
colæ quam ejusmodi corruptelæ; idcirco
Ceremoniæ non licitæ: nec Christus Fa-
bricam immo vel Regiminis mutuo accepit
a Judæis, ut probat Gravissimus Theolo-
gus Dominus Gilbertus Rule, contra D.
Monro. in Libro, cui Titulus *Antiqua Vici-
nior*. ut & Doctissimus & Pientissimus
Dominus Forresterus, in Libro, cui Titu-
lus, *Hierarchica Vendicatio, &c.* multo mi-
nus Orationem exemplar ex pudendis eo-
rum hausit lacunis. Hoc igitur quartum
Argumentum est revera stramineum.

Arg. 5. Quod observatum ab Ecclesia ab Ultima
Antiquitate, id sollicitandum non est. Sed
Orationis Dominicæ Recitatio ab Universa
Ecclesia cum Antiqua tum Moderna fuit ob-
servata. Ergo. Ad Majorem dicimus Pro-
ximæ Ecclesiæ Post-Apostolicæ (nam de ea
procedit Sermo) minime esse Regulam
quod felici cum successu propugnatum ad-
versus Pontificios ab hominibus oppidi-
Doctissimis; Idcirco Majorem non ad-
mittimus in sua latitudine. Putant Viri
Fratres se in propugnaculo stare quod
Minorem

Minorem quæ est ipsa *Acropolis* : verum
novimus *Tertullianum* dicere *fideles* sui tem-
poris de pectore *Deum* compellasse & sine
Monitore ; sed inquirant, nunquam sine O-
ratione *Dominica* , qua omnia incipiebant
Officia Sacra : verum hæret nobis aqua de
Recitatione immo vel *Dominicæ* , testatur
Venerandus Pœtius *literatorem Coryphæ-*
us probari non posse aliquas fuisse *Liturg-*
icas *regulæ* & *Formulas* , in *Antiquissimis*
Post Apostolicam Ecclesijs : cui calculum
addit *Celeb. Witsius* , (& fateor me non
videre quo pacto convenit cum antece-
dentibus) *asserens nec Deum, nec Christum,*
nec Apostolos, statim præcùm Liturgiam
præcipisse ; immo nec *Antiquissimam post*
Apostolicam Ecclesiam , nullam *Univer-*
salem habuisse, ut videre est in *Iustino* di-
cente in *Apologia* ; *Præpositum* quantum
pro virili potest *Preces & Gratiarum acti-*
ones *fundere*. *Spanhemius Filius Athenæi*
Lugdunensis in *Batavis* nuper decus & *La-*
meo , aliàs abunde favens *Ritibus Anglican-*
is ; addendus *Adiscellaneorum Tom. 2. Pag.*
933. Doctissimum Clarksonum de hac ma-
teria suse differentem, consulat cui vacat.
Insuper Viri Fratres magno cum appa-
ratu ex *praxi Ecclesiarum in Belgijs, in Galli-*
is , immo in *Scotia* non ita pridem. *Ref-*
Præceptis non exemplis nobis vivendum ;
Coniunctissimè

Coniunctissima Ecclesia Belgica observat
Dies Festos, Cantum Organicum, an in hisce
a nobis imitanda? Nequaquam, fa-
ciles concedunt cultissimi ingenij Fratres,
quibus jam nobis est Negotium. Venera-
bundi has suspiciones Ecclesias *Antiquas*
nobiscum haud facientes. Nec enim mi-
hi est cordi manes eorum qui apud nos fre-
que in Dei Causa decertarunt, quorum Me-
moriam est in Benedictione, Animæ in qui-
ete, Nomen in admiratione, & Laudes in
honore, turbate: solummodo dicimus Re-
citationem Orationis Dominicz non esse
postliminio introducendam uicè ob eorum
praxia; pari enim ratione alias eorum
Athletarum *regum* fore introducendas, Li-
turgiam vimirum *Genevensis* in hac Ec-
clesia olim usitatam. Ad ultimum
transendum Argumentum ut ita velo
contraham.

Hec Recitatio statuitur a Synodis. Ergo
Arg. 6. Resp: Possumus ruro negare sequelam,
quippe Concilia post Ævum Apostolicum
non sunt nobis (ringentibus licet Ponti-
ficijs) Norma & Regula: Verum ad
Antecedens statutum scz: Patrum Synodi
Westmonasteriensis, ut & Nuperrimè Re-
commendationem à Venerando Conventu
Edinburgi habito, ineunte hoc Anno 1705,
actam Sess: 12. Dicimus Venerandam
Synodum

Synodum Westminsteriensem in Directorio;
 minime nos obligare ad Recitationem:
 quum statuitur Regula in Catechismo
 cum Majore cum Minore, ut videre est
 in sequente Responsione, quam hic ap-
 piingere haud pigebit. Totum Dei Verbum
 utile est nobis in Oratione dirigenda, Spe-
 cialis Directionis norma est illa quam Disci-
 pulos suos edocuit Christus Oratio Dominica,
 qua vulgè appellatur: nec in Confessione Fidei
 Cap. 21. vel vocula habetur de hac For-
 mula; unde in proclivi est conjicere Ve-
 nerandos hos Patres, quoad Rei summam
 ejusdem cum nobis fuisse sententiae. De
 Generali Conventu Edinburgi habito, cui
 non interfui; dico hanc Recommendationem
 nri vocant esse extensam ad publicum cultum
 Divinum: & quamvis quidam pij Fratres
 ita intellexerunt Mentem hujus Venerandi
 Conventus, & consequenter Orationem re-
 citarunt Dominicam: alij autem quorum
 alloquio dignus habeor, pleno negant ore
 eos ita intellixisse. Veram hæ Recom-
 mendationes nequaquam præjudicant Fidei
 eorum huic opinioni, ob rationes non le-
 ves haud adfurgentium; nam in Veneranda
 Synodi mentem nunquam venit facere Ro-
 citationem Orationis Dominicæ, Articulum
 Fidei seu Tesseram qua Societas distingue-
 retur & mundò innotesceret. Et in li-
 quido

quid sit, nullum fore plane hoc
(dubium fuit Ardentius mordaciori haec
murmur) ob Non-Recitationem Orationis
Dominicæ, offendi.

Argumentis proletariis sermone & re
sui filo pro ingenio meo ita discussis
sequitur Quæstione hac absque odio, æstu aut
sectæ dissidentium infestatione; verum
placido & sereno vultu enodata: totam
Dissertationem & cogitata nostra cordate
Lectori lubentissime submitto. Atque
Clausulâ addita, metam attingam, & huic
Verificationi finem imponam.

Epilo-
gus.

Varie a varijs ab omni toto Ævo erra-
tum est circa Orationem Dominicam. Vete-
rum plurimi existimabant fas non esse non-
dum Baptizatis eâ uti: *Bogomili Seculo Unde-
cimo*, de quibus *Doctiss: Samuel Andree*,
citante Clarissimo *Wissio*, omnes præter
hanc Orationem reprobarunt: Pontificias
superstitiones, ne dicam idololatricas nu-
ges non moramur. *Sociniani* impuri isti
Hæretici asserunt fuisse additam a Christo
primo Decalogi Præcepto. Neque *Coe-
cciani* a culpa liberandi in Glossæmatis ad
hanc Orationem. Cæterum veritas nobis
unica in prætis est. Et quæquam Argu-
menta nostra pro Exemplari nobis potius
videantur; attamen si quis in Conscientiâ
pro comperto habeat hanc Orationem esse
ipsissimam

hanc Formulam, & consequenter
Precibus recitandam, per me licebit:
modo ne dictatoriè suum obtrudat lumen.
Veniam petimus dabimusque vicissim: Et si
Candidus Lector quid his rectius noverit,
impertiat, si non, his mecum utatur; do-
nec deveniamus nos omnes in Unitatem Fidei
& agnitionis Filij Dei; in Virum adultum,
Eph. 4. 13. Utinam! hæc illucescat hora,
qua in contummatissimam recepti Gloriam
ab omni Sententiarum divorcio, ut & διαβ-
ολη methodicè futuri sumus immunes, & in
Æternum Dei laudes decantaturi. Inte-
rim dum in hac falebrofa decetamus palæ-
stra ὁμθυμαδὶν oremus pro pace Jerusalem
per Jesum Christum Dominum nostrum,
Cui una cum Patre & Spiritu Sancto Tri-
uno Deo, sit Laus, Honos & Gloria, in
Secula Seculorum.

Atque ita manum de Tabula.

Datum in Nostro Muscolo,
Postridie Nonas Sept:
Anno Christi MDCCV.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

A dark, high-contrast, black and white image showing a heavily textured surface, possibly a book cover or a piece of aged paper. The texture is grainy and uneven, with many small, dark spots and larger, lighter areas. The overall appearance is that of a heavily worn or damaged surface.

